P9_TA(2022)0078

Žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju stāvoklis Meksikā

Eiropas Parlamenta 2022. gada 10. marta rezolūcija par žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju stāvokli Meksikā (2022/2580(RSP))

(2022/C 347/16)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Meksiku,

— ņemot vērā Ekonomikas partnerattiecību, politikas koordinācijas un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Meksikas Savienotajām Valstīm, no otras puses [1] ("Vispārējais ES un Meksikas nolīgums"), kas ir spēkā kops 2000. gada, un modernizēto nolīgumu,

— ņemot vērā ES un Meksikas augsta līmeņa dialogus par cilvēktiesībām un augsta līmeņa dialogu par daudzpusējiem jautājumiem,

— ņemot vērā ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem un ES pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē,

— ņemot vērā Eiropas Savienības, Norvēģijas un Šveices 2022. gada 15. februāra vietējo paziņojumu par žurnālista *Heber López Vásquez* slepkavību,

— ņemot vērā Amerikas Cilvēktiesību komisijas, tās īpašā referenta vārda brīvības jautājumos un ANO augstā cilvēktiesību komisāra Meksikas biroja 2022. gada 28. janvāra kopīgo paziņojumu, kurā nosodīta *María de Lourdes Maldonado López* slepkavība,

— ņemot vērā ANO augstā cilvēktiesību komisāra biroja 2020. gada 19. oktobra paziņojumu "ANO eksperts mudina Meksiku uzlabot cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību",

— ņemot vērā 2021. gada ANO Rīcības plānu par žurnālistu drošību un nesodāmības problēmu,

— ņemot vērā 1966. gada 16. decembra Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

— ņemot vērā 1948. gada 10. decembra Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā Reglamenta 144. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,

A. tā kā Meksikā krasi palielinās vardarbība, cilvēktiesību pārkāpumi un uzbrukumi žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, tostarp vides aizstāvjiem, pirmiedzīvotājiem un viņu kopienām, kā arī sieviešu tiesību aizstāvjiem; tā kā plaši izplatītā vardarbība Meksikā joprojām pieaug, kā bija redzams 2021. gada jūnija vietējo un reģionālo vēlēšanu laikā, un tā kā būtiski pasliktinās tiesiskuma situācija; tā kā satraucoši un dramatiski lielam skaitam žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju, it īpaši personām, kas izmeklē korupciju, kurā iesaistītas valsts amatpersonas, vai atmasko noziedzīgu narkotiku karteļu darbu, sevišķi vietējā līmenī, tiek izteikti brīdinājumi, viņi saskaras ar vajāšanu, draudiem, izvarošanu, uzbrukumiem, piespiedu pazušanu, tiek pat nogalināti vai novēroti no valdības iestāžu vai noziedzīgu grupējumu puses; tā kā 2022. gada 27. februārī notika masu slepkavība, kurā tika nogalināti 17 cilvēki;

B. tā kā saskaņā ar dažādu nevalstisko organizāciju (NVO) un starptautisko organizāciju informāciju Meksika jau sen ir bijusi žurnālistiem visbīstamākā un nāvējošākā vieta ārpus oficiālām kara zonām; tā kā saskaņā ar organizācijas "Reportieri bez robežām" datiem 2021. gadā Meksika jau trešo gadu pēc kārtas bija žurnālistiem visbīstamākā valsts pasaulē un 2021. gada pasaules preses brīvības indeksā ierindojās 143. vietā no 180;

[1] OV L 276, 28.10.2000., 45. lpp.

C. tā kā 2022. gada sākums ir žurnālistiem visnāvējošākais gada sākums Meksikas vēsturē: ir nogalināti vismaz seši žurnālisti; tā kā *María de Lourdes Maldonado López*, *Margarito Martínez*, *José Luis Gamboa*, *Heber López Vásquez* un *Roberto Toledo* slepkavības ir tikai daži dramatiski piemēri uzbrukumiem žurnālistiem un mediju darbiniekiem; tā kā žurnālistiem ir slikti darba apstākļi un daudziem nav piekļuves veselības un garīgās veselības aprūpes pakalpojumiem; tā kā kopš pēdējām prezidenta vēlēšanām 2018. gada jūlijā situācija ir pasliktinājusies un saskaņā ar oficiāliem avotiem ir nogalināti vismaz 47 žurnālisti;

D. tā kā saskaņā ar Iekšlietu ministrijas informāciju kopš 2018. gada decembra Meksikā ir nogalināti vismaz 68 cilvēktiesību aizstāvji; tā kā vardarbības pret sievietēm līmenis un feminicīda gadījumu skaits ir augsts un, neraugoties uz dažiem institucionāliem pasākumiem, pazudušo cilvēku skaits ir ārkārtīgi satraucošs;

E. tā kā prezidents *López Obrador* ikdienas preses brīfingos bieži ir izmantojis populistisku retoriku, nomelnodams un iebiedēdams neatkarīgos žurnālistus, mediju īpašniekus un aktīvistus; tā kā vardarbības un stigmatizācijas retorika rada pret neatkarīgiem žurnālistiem izteikti nelabvēlīgu gaisotni; tā kā, aizbildinoties ar viltus ziņu apkarošanu, Meksikas valdība ir izveidojusi valstij piederošu platformu, kur uzrādīt un stigmatizēt kritisko presi un uzbrukt tai; tā kā 2022. gada februārī žurnālisti rīkoja protestus 13 no 32 Meksikas pavalstīm, pieprasot lielāku drošību un pret žurnālistiem vērstu uzbrukumu izmeklēšanu;

F. tā kā no 2022. gada janvāra Federālais cilvēktiesību aizstāvju un žurnālistu aizsardzības mehānisms ir ieviesis aizsardzības pasākumus 1 518 cilvēkiem — 1 023 cilvēktiesību aizstāvjiem un 495 žurnālistiem; tā kā mehānisma darbību apgrūtina nopietni trūkumi finansējuma apjoma un pieejamo darbinieku skaita ziņā, pienācīga atbalsta trūkums, nepietiekama koordinācija ar pavalstu valdībām un kavēšanās aizsardzības pasākumu īstenošanā, kas bieži vien maksā dzīvību; tā kā ir nogalināti vismaz deviņi cilvēki, kurus šī programma aizsargāja;

G. tā kā Meksikas valsts strādā pie tā, lai izveidotu nacionālu novēršanas un aizsardzības sistēmu cilvēktiesību aizstāvjiem un žurnālistiem, kuras pamatā būs vispārējs novēršanas un aizsardzības likums, ar ko vērsties pret uzbrukumiem cilvēktiesību aizstāvjiem un žurnālistiem, un kuras ietvaros tiks pieņemts nacionāls novēršanas modelis, izveidots nacionāls uzbrukumu reģistrs un ieviests nacionāls aizsardzības protokols;

H. tā kā institucionalizēta un plaši izplatīta korupcija, ko veicina nepilnīga tiesu sistēma, rada endēmisku nesodāmības problēmu: aptuveni 95 % žurnālistu slepkavību paliek nesodītas; tā kā Amerikas Cilvēktiesību komisijas īpašā referenta vārda brīvības jautājumos birojs ir norādījis, ka šī nesodāmība signalizē, ka vardarbība ir pieļaujama, pamudina pastrādāt jaunus noziegumus un izraisa pašcenzūru; tā kā Meksikas valdība nav pienācīgi īstenojusi reformas, kas vajadzīgas, lai samazinātu vardarbību un nesodāmību, tostarp attiecībā uz noziegumiem pret žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem;

I. tā kā ir skaidras liecības, ka Meksikas valsts pret žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem ir izmantojusi tālruņu uzlaušanas rīkus, kas paredzēti cīņai pret terorismu un karteļiem, tostarp spiegprogrammatūru *Pegasus*;

J. tā kā 2020. gada novembrī Meksika ratificēja Eskasu nolīgumu, kas paredz stingru vides aizstāvju aizsardzību; tā kā Meksikai tā īstenošana būtu jānosaka par prioritāti;

K. tā kā nesen Kongresam tika iesniegts satraucošs tiesību akta priekšlikums, kura mērķis ir aizliegt jebkurai NVO, kas saņem ārvalstu finansējumu, censties ietekmēt likumdošanu vai piedalīties stratēģiskā tiesvedībā;

L. tā kā vairākas vēlēšanu un tiesu sistēmas konstitucionālās reformas, ko sāka *López Obrador* administrācija, rada šaubas par tiesiskuma stabilitāti un juridisko noteiktību;

M. tā kā ES un Meksikas stratēģiskā partnerība abām pusēm ļāvusi ciešāk sadarboties globālos jautājumos un jo īpaši stiprināt dialogu, koordināciju un apmaiņu tādās jomās kā drošība, cilvēktiesības, vēlēšanu reforma, reģionālā attīstība un regulatīvās un tirdzniecības rīcībpolitikas; tā kā Meksikai un Eiropas Savienībai ir kopīgas vērtības;

N. tā kā ES un Meksikas vispārējā nolīgumā ir iekļautas klauzulas par cilvēktiesībām un demokrātiju, attiecīgi 1. un 39. pantā; tā kā ES un Meksikas augsta līmeņa dialogs par cilvēktiesībām, kas notika 2020. gadā, noslēdzās ar vienošanos par kopīgu darbu Meksikā ar mērķi stiprināt cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību,

1. nosoda žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju, tostarp vides aizstāvju, pirmiedzīvotāju un kopienu, apdraudēšanu, vajāšanu un nogalināšanu Meksikā; aicina iestādes nekavējoties, rūpīgi, neatkarīgi un objektīvi izmeklēt slepkavības, turklāt lietās, kurās iesaistīti žurnālisti un plašsaziņas līdzekļu darbinieki, aicina piemērot apstiprināto protokolu par noziegumiem pret vārda brīvību;

2. apliecina visdziļāko atbalstu, līdzjūtību un solidaritāti visiem bojāgājušajiem un viņu ģimenēm; atkārtoti pauž bažas par nedrošības un naidīguma gaisotni, kādā nākas darboties cilvēktiesību aizstāvjiem un žurnālistiem, un apliecina viņiem savu solidaritāti;

3. uzsver, ka vārda brīvība tiešsaistē un bezsaistē, preses brīvība un pulcēšanās brīvība ir svarīgi mehānismi veselīgas demokrātijas funkcionēšanā; aicina Meksikas iestādes veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu aizsardzību un izveidotu drošu vidi žurnālistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem saskaņā ar iedibinātajiem starptautiskajiem standartiem, tostarp aicina gan valsts, gan federālā līmenī risināt tādas problēmas kā plaši izplatītā korupcija, nepietiekamā apmācību un resursi, atsevišķu amatpersonu līdzdalība noziegumos un nepilnības tiesu sistēmās, kas noved pie augsta nesodāmības līmeņa;

4. ar bažām vēro sistemātisko un stingro kritiku, ar ko Meksikas valdības augstākās iestādes vēršas pret žurnālistiem un viņu darbu, un nosoda biežos uzbrukumus plašsaziņas līdzekļu brīvībai un jo īpaši žurnālistiem un plašsaziņas līdzekļu darbiniekiem; atkārtoti norāda, ka žurnālistika ir iespējama vienīgi vidē, kurā nav draudu, fiziskas, psiholoģiskas vai morālas agresijas un nenotiek citi iebiedēšanas un aizskaršanas pārkāpumi, un aicina Meksikas iestādes ievērot un nodrošināt visaugstākos standartus vārda brīvības, pulcēšanās brīvības un izvēles brīvības aizsardzībai;

5. aicina iestādes un jo īpaši augstākās varas iestādes atturēties no jebkādas retorikas, kas varētu stigmatizēt cilvēktiesību aizstāvjus, žurnālistus un plašsaziņas līdzekļu darbiniekus, noskaņot sabiedrību pret viņiem vai izjaukt viņu izmeklētās lietas; aicina šīs iestādes publiski uzsvērt cilvēktiesību aizstāvju un žurnālistu izšķirīgo lomu demokrātiskā sabiedrībā;

6. mudina Meksikas valdību veikt konkrētus, ātrus un efektīvus pasākumus, lai stiprinātu nacionālās, valsts un vietējās iestādes, un nekavējoties īstenot visaptverošu un saskaņotu stratēģiju kopumu attiecībā uz profilaksi, aizsardzību, reparācijām un pārskatatbildību, lai cilvēktiesību aizstāvji un žurnālisti varētu turpināt darbību, nebaidoties no represijām un neciešot no ierobežojumiem, kā tas pausts ANO augstā cilvēktiesību komisāra un Amerikas Cilvēktiesību komisijas ieteikumos; iesaka Meksikai žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju drošības pasākumos integrēt dzimumperspektīvu;

7. mudina Cilvēktiesību aizstāvju un žurnālistu aizsardzības federālo struktūru izpildīt solījumu, proti, palielināt finansējumu un resursus un ieviest ātrākus procesus, lai par labumguvējiem kļūtu cilvēktiesību aizstāvji un žurnālisti un lai glābtu dzīvības un garantētu apdraudēto personu drošību, tostarp paredzot drošības pasākumus viņu ģimenēm, kolēģiem un advokātiem; uzsver, ka sabiedrības aizsardzības politikā efektīvi jāiesaista katras valsts un vietējā līmeņa valdības struktūras un iestādes;

8. mudina Meksikas valdību rīkoties, lai stiprinātu valsts iestādes un konsolidētu tiesiskumu nolūkā risināt atsevišķas strukturālās problēmas, kas ir cilvēktiesību pārkāpumu cēlonis, un aicina šajā procesā iesaistīt pilsoniskās organizācijas, kuras darbojas cilvēktiesību jomā; atzinīgi vērtē Nacionālās meklēšanas komisijas (NMK) izveidi, kuras uzdevums ir meklēt masu kapus visā valstī un veikt pasākumus, lai apzinātu faktisko pazudušo cilvēku skaitu un to publicētu;

9. aicina Meksikas valdību pilnībā sadarboties ar ANO struktūrām, izmantot uzaicinājumu piedalīties visās ANO Cilvēktiesību padomes īpašajās procedūrās un jo īpaši aicina tikties ar ANO īpašo referentu uzskatu un vārda brīvības jautājumos, kā arī proaktīvi sadarboties ar šīm struktūrām;

10. atzinīgi vērtē ANO Komitejas piespiedu pazušanas jautājumos neseno vizīti Meksikā un to, ka valdība ir atzinusi komitejas jurisdikciju izskatīt Meksikas lietas, kas dod iespēju cietušo ģimenēm iesniegt lietas komitejai pēc tam, kad tās ir izmantojušas tiesiskās aizsardzības līdzekļus savā valstī;

11. aicina visas dalībvalstis, Eiropas Ārējās darbības dienestu un ES delegāciju Meksikā apspriest cilvēktiesību jautājumus ar Meksikas kolēģiem un ES un Meksikas dialogu centrā likt žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību; mudina ES delegāciju un dalībvalstis pilnībā īstenot ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem un vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē, lai sniegtu pienācīgu atbalstu cilvēktiesību aizstāvju un žurnālistu darbam;

12. uzsver, ka Meksika ir nozīmīgs stratēģiskais partneris; atgādina, cik svarīgas ir spēcīgas un dziļas ES un Meksikas attiecības, un atkārtoti apstiprina apņemšanos veicināt attiecības, izmantojot modernizēto ES un Meksikas vispārējo nolīgumu, kas vēl vairāk nostiprina cilvēktiesību noteikumus un dod iespēju ES un Meksikai daudzpusējā līmenī apspriest virkni jautājumu, tostarp cilvēktiesības, ar pilsonisko sabiedrību, žurnālistiem, cilvēktiesību aizstāvjiem un citiem rīcībspēkiem;

13. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstīm, Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas prezidentūrai *pro tempore*, Amerikas valstu organizācijas ģenerālsekretāram, Eiropas un Latīņamerikas Parlamentārajai asamblejai un Meksikas prezidentam, valdībai un kongresam.